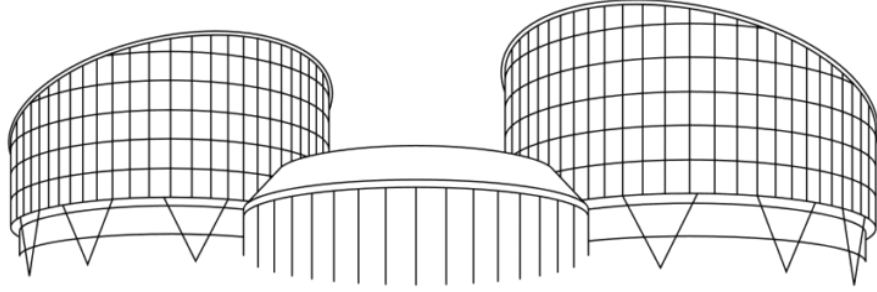

Evrensel Haklar İçin Hukukçular Derneđi

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları Bilgi Notu

Ekim 2024

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin, Ekim ayında Daire ve Büyük Daire formasyonunda esasa ilişkin verdiği kararlardan 30'unu yüksek ve orta öneme sahip karar olarak tasnif etti. Evrensel Haklar İçin Hukukçular Derneđi olarak bu 30 karar hakkında Türkçe bilgi notları hazırladık.

Harutyun Karapetyan /Ermenistan

Başvuru No: 53081/14

Karar Tarihi: 29/10/2024

Md. 2 - Yaşam Hakkı/Usul Yükümlülüğü - İhlal yok

Başvuru, tıbbi ihmal sonucu ölüm iddiasının etkili soruşturulmadığına ilişkindir. Başvuranın eşine rahimde miyom teşhisi konmuş ve ameliyatın gecikmeksizin yapılması önerilmiştir. Başvuranın eşi rahim alınması ameliyatı sonarasında bacak varisleriyle bağlantılı olarak otopsi raporunda pulmoner tromboembolizm olarak belirtilen kan pıhtısının, kan dolaşımı yoluyla tıkanıklık oluşturması sonucu vefat etmiş, raporda olası tıbbi ihmallere ilişkin bilgi verilmemiştir. Başvuran, ameliyat öncesinde sağlık durumu kötü olmayan eşinin tıbbi ihmal sonucu öldüğünü ileri sürerek yaşam hakkının ihlal edildiğinden yakınmıştır. AİHM, tıbbi ihmal iddialarına ilişkin soruşturmalarda, derinlemesine araştırma yapılması, işlemlerin makul bir hız ve özenle yürütülmesi ve soruşturma organlarının bağımsız olması gerekliliklerini vurgulamıştır. Mahkeme, Ermenistan hukuk sisteminde tıbbi ihmal iddialarına yönelik etkili hukuki veya idari yol bulunmadığını, sadece ceza yargılaması yapılabildiğini, ölümden hemen sonra soruşturmanın başladığını ve ilgililerin ifadelerinin alındığını, başvuranın soruşturmaya dahil edilmemesinin kovuşturma safhasına dek sürmesinin başvuranın menfaatini zedelediğine dair veri olmadığını, yargılama kapsamında alınan adli tıp raporlarıyla damarların elastik bir bandajla sıkıştırılması ve pıhtılaşmayı önleyici bir ilacın enjekte edilmesi suretiyle ameliyat öncesi gerekli tedbirlerin alındığının tespit edildiği soruşturmada haksız gecikmeler olmadığını, yetkili makamların ceza sorumluluğunu tespit ederken belirli bir takdir yetkisine sahip olduklarını, soruşturmanın bağımsız ve kapsamlı olduğunu, olayın aydınlatılması için alınan tedbirler ışığında soruşturmanın etkisiz olduğunun söylenemeyeceğini tespit etmiştir. Mahkeme, Sözleşme'nin 2. maddesinin usul yükümlülüğü yönünden ihlal edilmediğine oy çokluğuyla karar vermiştir.

B.B. /Slovakya

Başvuru No: 48587/21

Karar Tarihi: 24/10/2024

Md. 4 - Kölelik ve Zorla Çalıştırma Yasağı - İhlal

Başvuru, Roman başvuranın mağduru olduğu insan ticareti suçuna ilişkin soruşturmada etkili soruşturma yükümlülüğünün ihlal edildiği iddiasına ilişkindir. Başvuran B.B Slovakya'da hizmetçi olarak çalıştığı bir ailenin oğluluyla evlendirilmiş ve bu kişiden bir çocuk sahibi olmuştur, aile daha sonra başvuranın evi terk etmesini sağlamış ve onu Y ile buluşturmuştur. Başvuran, Birleşik Krallığa gitmesini sağlayan ve sonrasında ona fuhuş yaptırarak tüm kazancını alan Y'nin işlediği suçun insan ticareti olarak vasıflandırılmaması nedeniyle kölelik ve

zorla çalıştırma yasağının ihlal edildiğinden yakınmıştır. Sınırlı zihinsel kapasiteye sahip başvuran görsel halüsinasyonlar ve paranoya belirtilerinin eşlik ettiği bir akıl hastalığına sahip olup, şizofreni tedavisi görmüştür. Ceza yargılaması sonunda Y fuhuş suçundan 1 yıl hapis cezasına çarptırılmış, ancak cezanın infazı 16 ay ertelenmiş ve başvurana tazminat talebini hukuk mahkemelerinde ileri sürebileceği belirtilmiştir. Yargı makamları tarafından Y'nin eylemleri daha ağır bir suç olan insan ticareti suçu kapsamında değerlendirilmemiştir. AİHM, Sözleşme'nin 4. maddesinin taraf devletlere etkili soruşturma yükümlülüğü getirdiğini vurgulamaktadır. Mahkeme, başvuranın beyanları ile Y'nin ülke dışına transferi ayarlama eylemi ve fuhuşa zorlama amacının mahkumiyet kararına konu olması nedeniyle yetkililerin başvuranın genç yaşı ile sosyal ve ekonomik yönden dezavantajının farkında olması gerektiğini tespit etmiştir. AİHM, başvuranın yakınlarının adreslerinin tespiti ve delil toplanması için yetkili makamlarca çaba harcadığına dair herhangi bir gösterge bulunmadığını, oysa uluslararası insan ticareti davalarında taraf devletlerin etkili bir işbirliği yükümlülüğüne tabi olduğunu hatırlatmıştır. Mahkemeye göre, Y'nin eylemleri insan ticareti boyutuna ulaşmasına karşın, yetkililerce araştırmaktan kaçınılmış ve yargılamanın uzunluğu yanında etkin bir soruşturma yürütülmemiştir. Mahkeme, Sözleşme'nin 4. maddesinin usul yükümlülüğü yönünden ihlal edildiğine karar vermiştir.

Drozdyk ve Mikula /Ukrayna
Başvuru No: 27849/15, 33358/15
Karar Tarihi: 24/10/2024

P1/Md. 1 - Mülkiyet Hakkı - İhlal

Başvuru, başvuranların yıllardır sahip olup kullandıkları, ancak demiryolu koruma bölgesinde yer almaları nedeniyle özel mülkiyete konu edilemeyeceği tespit edilen arazilerine ilişkin tapularının iptaline ilişkindir. İlk başvuran, 1965 yılında eşinin yerel kolektif çiftliğe ait bir arsada ev inşa etmek için izin alması üzerine 1970'lerden beri oturdukları ev ve arazinin mülkiyetini 2005 yılında almış, 2013 yılında başvurana ait arsanın demiryolu koruma bölgesi içerisinde bulunduğu belirlenmiştir. Diğer başvuranın ailesi, büyükbabasının bahçecilik için kullanım hakkı edindiği arazide 1946'dan beri çalışmakta olup başvuran 2006 yılında parselin tapusunu almış, tapu daha sonra mahkeme kararıyla iptal edilmiştir. Mahkeme, taşınmazın değerine karşılık makul bir meblağ ödemeksizin mülkiyetten yoksun bırakmanın aşırı bir müdahale olduğu, bu müdahale ile kamu yararı arasında olması gereken adil dengenin bozulduğu ve başvuranların orantısız bir külfete katlanmak zorunda kaldığını tespit etmiştir. AİHM, Sözleşme'ye Ek 1 No'lu Protokolün 1. maddesi ile korunan mülkiyet hakkının ihlal edildiğine karar vererek, ihlalin giderilmesi için başvuranların tapularının tam olarak iade edilmesine veya başvuranlara maddi tazminat ödenmesine ya da başvuranlara muadil bir mülk sağlanmasına karar vermiştir.

Kobaliya vd. /Rusya

Başvuru No: 39446/16, 18995/17

Karar Tarihi: 22/10/2024

Md.8 - Özel Hayata Saygı Hakkı - İhlal

Md.10 - İfade Özgürlüğü - İhlal

Md.11 - Örgütlenme Özgürlüğü - İhlal

Başvuru, Rusya'da birçok STK, medya kuruluşu ve bireyin "yabancı ajan" olarak kayıt yaptırmasını zorunlu kılan yasal düzenleme ile bu düzenlemenin başvuranların faaliyetleri ve özel yaşamları üzerindeki etkilerine ilişkindir. AİHM, müdahale kapsamında belirlenen kuruluşların ve bireylerin yayınlarında "yabancı ajan" statülerini ilan eden bir ibare koyma zorunluluğuna, tüm seçim süreçlerinden dışlanmalarına, öğretmenlik mesleğine getirilen kısıtlamalara, genç kitlelere erişimlerinin engellenmesine, özel reklam verenlerden elde edilen gelirden mahrum bırakılmalarına ve ayrıca keyfi para cezaları ve hatta kapatma dahil olmak üzere açıkça orantısız yaptırımlara değinmiştir. AİHM, ilgili mevzuatın amacının, iddia edilen şeffaflık ihtiyacını veya ulusal güvenlikle ilgili meşru kaygıları gidermekten ziyade sivil toplum örgütlerini ve bireyleri cezalandırmak ve onlara gözdağı vermek olduğu sonucuna varmıştır. Mahkeme, mevzuatın kamusal tartışma ve sivil katılım üzerinde caydırıcı bir etki yarattığını, bağımsız seslere karşı bir şüphe ve güvensizlik ortamı yaratarak demokratik bir toplumun temellerini zayıflattığını tespit ederek başvuranların ifade özgürlüğü ve örgütlenme özgürlüklerinin ihlal edildiğine karar vermiştir. Mahkeme ayrıca "yabancı ajan" olarak tanımlanan başvuranların özel hayata saygı hakkının ihlal edildiğine karar vermiştir.

J.B. vd. /Malta

Başvuru No: 1766/23

Karar Tarihi: 22/10/2024

Md.3 - İşkence ve Kötü Muamele Yasağı - İhlal

Md.3 bağlamında Md.13 - Etkili Başvuru Hakkı - İhlal

Md. 5 - Özgürlük ve Güvenlik Hakkı - Birden Çok İhlal

Başvuru, reşit olmadıklarını öne süren altı Bangladeş vatandaşı başvurusunun Malta'da yaklaşık iki ay boyunca yetişkinlerle birlikte bir kabul merkezinde tutulduktan sonra, reşit olmayanlarla birlikte dört ay bir merkezde tutulmalarına ilişkindir. AİHM, yetişkin olduğu tespitiyle hakkında işlem yapılan ilk başvuru haricindeki beş başvurusunun özellikle yaşları, tutuldukları toplam süre, kabul merkezindeki koşulların çocukları barındırmaya uygun olmaması, tutulmanın psikolojik durumları üzerindeki etkileri göz önüne alındığında, tutulma koşullarının insanlık dışı ve aşağılayıcı muamele teşkil ettiğini tespit etmiştir. Mahkeme, Malta aleyhine açılan önceki davalarda varılan, anayasal tazminat davalarının 3. madde kapsamında devam eden tutulma koşullarına ilişkin şikayetler bakımından etkili bir hukuk yolu olmadığı

yönündeki tespitini tekrar etmiş Sözleşme'nin 3. maddesi ile bağlantılı olarak etkili başvuru hakkını koruyan 13. maddenin de ihlal edildiğine karar vermiştir. Mahkeme başvuruların tutuklanma kararının özgürlük ve güvenlik hakkının ihlali olduğuna, ilk başvuran hariç diğer başvuruların tutukluluğuna devam edilmesinin de aynı hakkı ayrıca ihlal ettiğine karar vermiştir. Mahkeme başvuruların tutukluluk incelemesini yürüten göç itiraz kuruluna ilişkin olarak, mesleki yeterliliğe sahip olmayan üyelerden oluşan kurulun üye seçiminin şeffaf olmadığını, üyelerin keyfi olarak görevden alınmaya karşı usuli veya maddi güvencelerin olmadığını, bağımsızlıkları konusunda endişelerin bulunduğunu, üyelerin mali çıkarları dolayısıyla yürütmeye bağımlı olduğunu, başvuruların tutukluluğunun hukuka uygunluğunu hızlı veya yeterli bir şekilde gözden geçirilmediğini, dolayısıyla başvuruların tutukluluklarının hukuki denetimini güvence altına alan Sözleşmenin 5. maddesinin dördüncü fıkrası kapsamındaki haklarının da ihlal edildiğini kaydetmiştir.

Cesarano /İtalya

Başvuru No: 71250/16

Karar Tarihi: 17/10/2024

Md. 7 - Kanunsuz Ceza Olmaz İlkesi - İhlal Değil

Md. 6 - Adil Yargılanma Hakkı - İhlal Değil

Dava başvurucunun, basit usule göre yargılanması gerektiği savına dayanarak ileri sürdüğü müebbet hapis cezasının otuz yıla indirilmesi talebinin ulusal mahkemelerce reddiyle ilgilidir. Başvurucu 1983'te işlediği toplu cinayet nedeniyle ilk derece mahkemesinde yargılanmaktayken 2 Ocak 2000'de yürürlüğe giren yasa değişikliğiyle, müebbet hapis talebiyle yargılanan sanıklara en yakın duruşmada talep etmeleri halinde basit usulle yargılanma ve verilecek cezanın 30 yıl hapis cezasına indirilmesi imkânı getirilmiştir. Başvurucu, birlikte yargılandığı bir kısım sanığın aksine bu yönde talepte bulunmamıştır. Ekim 2007'de başvurucu müebbet hapis cezasına mahkum edilmiş, Eylül 2009'da dosya İstinaf Mahkemesindeyken AİHM'in basit usulün bazı hükümlerinin AİHS madde 7'ye aykırı olduğu yönündeki Scoppola kararı yayınlanmıştır. İstinaf Mahkemesinin bozma kararı üzerine yeniden başlayan yargılamada başvurucu bu kez basit usulle yargılanmayı talep etmişse de yasanın müebbet hapisten 30 yıla düşürülme imkânı getiren kısmının yürürlükten kaldırıldığı gerekçesiyle mülga hüküm uygulanamamıştır. AİHM, başvuruda başka bir koşul aranmaksızın suçun işlendiği an ile kesin kararın verildiği tarih arasında yürürlükte olan en hafif yasanın mı yoksa sanığın talep tarihindeki en hafif yasanın mı uygulanacağı meselesini incelemiştir. AİHM, başvuranın hakkındaki ilk hüküm bozulmadan önce basit usulle yargılanma talebini beyan etmemiş olmasının makul bir gerekçesini gösterememiş olmasını da gözeterek Sözleşmenin 7. maddesinin birinci fıkrasında düzenlenen hakkın ihlal edilmediğine karar vermiştir. Mahkeme, adil yargılanma hakkının ihlaline ilişkin iddia bakımından avukat yardımından faydalanan sanığın bazı avantajlar karşılığında duruşma açılmaması, tanıklarının dinlenmemesi, iddia makamının tanıklarını sorgulayamaması ve yeni deliller sunamaması gibi

haklardan basit yargılama usulünü seçmekle bilinçli olarak feragat etmesinin usul hükümlerinin uygulanmaması olarak değerlendirilemeyeceği gerekçesiyle ihlal bulunmadığına karar vermiştir.

Central Unitaria De Traballadores/as /İspanya

Başvuru No: 49363/20

Karar Tarihi: 17/10/2024

Md. 11 - Toplanma Özgürlüğü - İhlal Değil

Başvurucu İspanya'da faaliyet gösteren bir işçi sendikasıdır. Dava, COVID-19 pandemisi sırasında 1 Mayıs 2020'de başvuruçunun toplantı ve gösteri düzenleme talebinin İspanya hükümetinin pandemiye karşı alınacak önlemleri içeren kararnamesi gerekçe gösterilerek reddedilmesiyle ilgilidir. Başvurucu sendika, yapılması planlanan toplantı ve gösterinin pandemi yasaklarına karşı bir içerik de taşımasının red talebinde etkili olduğunu savunarak ifade özgürlüğü ile toplanma özgürlüğünün ihlal edildiği iddiasıyla AİHM'e başvurmuştur. AİHM, içtihadındaki sözleşmecî devletlere benzer durumlarda alınacak önlemler konusunda tanınan geniş takdir marjını hatırlatarak devletin red kararının özellikle istisnai bir olay olan pandeminin erken dönemlerine denk gelmiş olduğunu, yetkililerin müdahale kararının gerekçesinde mevcut verilerin yeterli şekilde incelendiğini, müdahale ile "sağlığın korunması" ile "başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması" meşru amaçları arasında adil bir denge kurmuş oldukları ve takdir marjı dahilinde hareket ettiklerini tespit etmiştir. AİHM, toplanma özgürlüğüne ilişkin ihlal iddiasını yetkililerin müdahalesinin "demokratik toplumda gereklilik" kriterini karşıladığı gerekçesiyle reddetmiş, başvuruya konu müdahalenin ihlal olmadığına karar vermiştir.

S.M. /İtalya

Başvuru No: 16310/20

Karar Tarihi: 17/10/2024

Md. 3 - İşkence ve Kötü Muamele Yasağı - İhlal Değil

Başvurucu HIV enfeksiyonu ve ona bağlı bir takım hastalıklarla birlikte zihinsel yetilerini ve hareketliliğini etkileyen, gündelik ihtiyaçlarını yerine getirmesi için onu yardıma muhtaç durumda bırakan nörolojik bir hastalık da taşımaktadır. Başvuru, hırsızlık, dolandırıcılık gibi bir takım adi suçlardan dolayı 11 yılı aşan hapis cezası alan ve Covid-19 tedbirlerinin alınmaya başladığı sırada cezaevinde olan başvuruçunun yetkililerin kendisini Covid-19'a yakalanmaktan korumak için yeterli adımları atmadığı iddiasına ilişkindir. AİHM, başvuruçunun HIV bağlantılı hastalığının onu diğer mahpuslara göre COVID-19'un getirdiği tehlikelere karşı daha kırılğan

hale getirdiğini kabul etmiş ancak başvuru sahibinin salgına yakalandığına dair bir bulgu olmadığını saptamıştır. Mahkeme, başvuru sahibinin cezaevindeki kalabalığın salgına yakalanma olasılığını artırdığını ileri sürmesine rağmen şikayetinde cezai koşullarına veya sağlığının olumsuz etkilendiğine ilişkin verileri sunmadığını, devletin küresel ve büyük çaplı bir salgın karşısında cezai tedbirlerinde sosyal mesafe, dezenfeksiyon, karantina gibi tedbirleri aldığını, salgın tedbirlerinin devletlere aşırı yük getirdiği düşünüldüğünde başvuru sahibinin belli bir süre cezai revirinde tutulması ve daha sonra bakım evine yerleştirilmesi gibi uygulamaların başvuru sahibinin bakımından işkence ve kötü muamele yasağını ihlal etmediğine karar vermiştir.

Moskalj /Hırvatistan
Başvuru No: 60272/21
Karar Tarihi: 15/10/2024

Md. 6 - Adil Yargılanma Hakkı - İhlal

Başvuru, yerel mahkemelerin, yargılamanın aşırı uzun sürmesi nedeniyle başvurana tazminat ödenmesine karar vermesi ancak söz konusu tazminat miktarını aşan avukatlık masraflarının ödenmesini reddetmesi ile ilgilidir. Başvuru sahibi 2013'te eşinden boşanmış, oğlunun velayeti kendi üzerinde bırakılmıştır. Fiilen babası ile yaşayan oğlunu yanına almak isteyen başvuru sahibi Haziran 2020'de bir dava açarak yargı sürecini başlatmışsa da bir sonuç almadan önce oğlunun Ağustos 2023'te reşit olması ile velayet talebi konusuz kalmıştır. Başvuru sahibinin yerel mahkemelere ve Anayasa Mahkemesine yaptığı makul sürede yargılanma hakkının ve aile hayatına saygı hakkının ihlaline yönelik başvurular haklı bulunarak tazminat ödenmesine karar verilmişse de yargılamalar boyunca ödemek zorunda olduğu avukatlık ücretlerinin tazminine yönelik talepleri reddedilmiştir. Başvuru sahibi Anayasa Mahkemesinin avukatlık ücretlerine yönelik red kararının mahkemeye erişim hakkının kullanılmasında caydırıcı rol oynadığını ileri sürerek Adil Yargılanma Hakkının ihlal edildiği iddiasıyla AIHM'e başvurmuştur. Mahkeme, Anayasa Mahkemesinin başvuru sahibinin hukuki yardım almadan dava açmasının mümkün olduğuna yönelik gerekçesinin ulusal ve uluslararası insan hakları yargılamalarının kompleks niteliği düşünüldüğünde geçerli olamayacağını, red kararının mahkemeye erişim hakkı açısından öngörülebilir ve meşru bir amaca hizmet ettiği düşünülse bile orantılı olmadığını tespit etmiştir. Mahkeme başvuru sahibinin adil yargılanma hakkı kapsamında korunan mahkemeye erişim hakkının ihlal edildiğine karar vermiştir.

H.T. /Almanya ve Yunanistan

Başvuru No: 13337/19

Karar Tarihi: 15/10/2024

Md.3 - İşkence ve Kötü Muamele Yasağı - İhlal (Yunanistan ve Almanya bakımından)

Md.5/4 - Özgürlük ve Güvenlik Hakkı - İhlal (Yunanistan bakımından)

Başvuru, Almanya makamlarına sığınma talebinde bulunan Suriye vatandaşı başvurucunun, iki ülke arasındaki idari bir düzenleme uyarınca Yunanistan'a gönderilmesiyle ilgilidir. Başvurucu Haziran 2018'de düzensiz göçmen olarak Meis Adasına ayak basmış, Avrupa Birliği ile Türkiye arasındaki anlaşma gereği başvurucunun Türkiye'ye geri gönderilmesine karar verilmiştir. Temmuz 2018'de Leros Adasına gönderilen başvurucu sığınma talebinde bulunsa da mülakata katılmamıştır. Başvurucu daha sonra Avusturya sınırından Almanya'ya sahte pasaportla geçerken yakalanmış ve Atina'ya iade edilmiştir. Başvurucu Yunanistan makamları tarafından tekrar Leros Adasına gönderilmiş, iddiasına göre iki buçuk ay kadar bir konteynerde tutulduktan sonra anksiyete bozukluğu teşhisi konan başvurucunun sığınma talebi Yunanistan tarafından Nisan 2020'de kabul edilmiştir. Başvurucu, kötü muamele yasağı ile özgürlük ve güvenlik hakkının ihlal edildiğinden yakınmıştır. AİHM, Yunanistan makamları tarafından başvurucunun iki buçuk ay gibi uzun bir süre uygun olmayan koşullarda tutulması karşısında kötü muamele yasağının ihlal edildiğine karar vermiştir. Mahkeme, Yunanistan makamları tarafından başvurucunun tutulmasının keyfi olmadığını ve yasal dayanaklarının bulunduğunu ancak başvuranın tutulma koşullarına dair iddialarının eksik inceleme ve yetersiz gerekçe ile reddedildiğini tespit etmiş özgürlük ve güvenlik hakkının ihlal edildiğine karar vermiştir. Mahkeme her ne kadar Almanya yetkililerinin geri gönderme işleminin Yunanistan'la imzalanan anlaşmaya uygun olduğuna işaret etse de başvurucunun Yunanistan'daki tutulma koşullarının kötü muamele yasağına aykırı olup olmadığının, sığınma talebinin orada mevzuata uygun şekilde değerlendirilip değerlendirilmediğinin ortaya konmadığını, başvurucuya geri gönderme işlemiyle ilgili olarak bir Arapça tercümanın veya bir avukatın yardımı sağlanmadığını saptamıştır. Mahkeme, Almanya bakımından işkence ve kötü muamele yasağının usul hükümleri bakımından ihlale sebebiyet verdiği karar vermiştir.

Haugen /Norveç

Başvuru No: 59476/21

Karar Tarihi: 15/10/2024

Md.2 - Yaşam Hakkı - İhlal

Md.13 - Etkili Başvuru Hakkı - İhlal

Başvuru, başvurucunun ağır psikiyatrik rahatsızlığı olan oğlunun cezaevinde intiharına ilişkindir. Başvurucunun oğlu X, psikoz halindeyken işlediği cinayet teşebbüsü ve diğer suç eylemlerinin ardından zorunlu ruh sağlığı tedavisine mahkum edilmiştir. X, hastaneye yatırılması ve antipsikotik enjeksiyonlarla tedavi edilmesi sonucunda iyileşmiş, diğer hastalarla ortak konutlarda yaşamak üzere daha az güvenlik kısıtlaması olan bir birime nakledilmiş, orada bir hasta arkadaşını öldürmüştür. X, özel sağlık tedavisine ihtiyaç duyan mahpusların tutulduğu ve her otuz dakikada bir gözetlendiği Oslo Cezaevindeki üniteye tutuklu olarak yargılanmış, daha sonra intihar riski göz önünde bulundurularak hastaneye yatırılmış ve kendisine uyum bozukluğu teşhisi konulmuştur. Daha sonra başvuranın akut intihar riskinin daha düşük olduğu düşünüldüğünden Oslo Cezaevine geri gönderilmiş, her otuz dakikada bir gözetim altında tutulması tedbirine son verilmiştir. X, 28 Şubat 2020 tarihinde normal bir cezaevi birimine nakledilmiş, iki gün sonra intihar etmiştir. Başvurucu, yaşam hakkı ile kötü muamele yasağına dayanarak, yetkililerin, ağır bir psikiyatrik rahatsızlığı olan oğlunun gözlem altındayken intihar etmesini önlemek için kendilerinden makul olarak beklenebilecek tedbirleri almadıklarından ve oğlunun aldığı tıbbi bakımın yetersizliğinden yakınmıştır. AİHM, yetkililerin X'in özellikle hassas bir durumda olduğunu ve kendine zarar verme riski taşıdığını bilmeleri gerektiğini; bunun da özel dikkat gösterilmesini, durumunun izlenmesini ve intihar riskinin sürekli olarak değerlendirilmesini gerektirdiğini kaydetmiştir. Mahkeme cezaevindeki teşhis ve tedavi sürecindeki yetersizliklere değinerek X'in normal cezaevine nakliyle sıkı gözetim usulünün sona ermesini ve orada ip, halat gibi intiharda kullanabileceği malzemelere erişiminin mümkün hale gelmesini ve nihayet X'le ilgilenen sağlık kurumları arasındaki koordinasyonsuzluğu ve iletişimsizliği göz önüne alarak başvurucunun yaşam hakkının ihlali iddiasını kabul etmiştir. Mahkeme ayrıca, başvurucunun, oğlunun ölümü nedeniyle uğradığı zararın tazmini için ulusal hukukta icra edilebilir bir karar elde etmek için uygun bir yola sahip olmadığını tespit ederek etkili başvuru hakkının da ihlal edildiğine karar vermiştir.

Machalický /Çek Cumhuriyeti

Başvuru No: 42760/16

Karar Tarihi: 10/10/2024

Md.6 - Adil Yargılanma Hakkı (Masumiyet Karinesi) - İhlal

Başvuru başvuranın adil yargılanma hakkı kapsamında masumiyet karinesinin ihlal edildiği iddiasıyla ilgilidir. Başvuranın banka müdürü sıfatıyla gerçekleştirdiği eylemlerle bağlantılı

olarak güveni kötüye kullanma suçu işlediği sabit görülmüşse de beş yıllık dava zamanaşımının dolması nedeniyle davası düşmüştür. Başvurucu, suçlu bulunmaksızın, zaman aşımına uğradığı için düşen ceza kovuşturması sonrasında yargılama masrafları ile gelir kaybının tazminini talep etmiştir. Tazminat davasının reddedilmesi sonrasında Anayasa Mahkemesi başvuranın tazminat koşulları bakımından suçsuz kabul edilemeyeceğine karar vermiştir. AİHM, masumiyet karinesi yargılama masrafları veya gelir kaybının tazminini garanti etmediğinden sadece ulusal yargı makamları tarafından kullanılan ifadeler ışığında Sözleşmenin 6. maddesinin ikinci fıkrasının ihlal edilip edilmediğini tartışmakla yetiştirilmiştir. Ulusal mahkemeler, kararlarında başvurunun suçu işlediği sabit olmasına rağmen zaman aşımı süresi nedeniyle mahkûmiyet kararı verilemediği gerekçesiyle başvuranın tazminat talebini reddetmişlerdir. AİHM'e göre bu tespit, başvuranın suçluluğuna ilişkin açık bir ifade teşkil etmektedir. AİHM, Anayasa Mahkemesi'nin kararında dosyanın bir tazminat davasının uzantısı olduğunu göz ardı ederek kararın gerekçesinde başvurunun kendi kabahatli eylemleri nedeniyle kovuşturmaya uğramış olduğu gibi ceza yargılamasına ilişkin gerekçelere başvurmadan çekinmediğini de gözeterek bunları başvurunun masumiyet karinesinin ihlali iddiasını kabul için yeterli bulmuştur.

T. /İspanya

Başvuru No: 22512/21

Karar Tarihi: 10/10/2024

Md.4 - Kölelik ve Zorla Çalıştırma Yasağı - İhlal

Nijerya vatandaşı olan başvuru, 2003 ve 2007 yılları arasında Nijerya'dan İspanya'ya insan ticareti mağduru olduğu ve C. tarafından fuhuşa zorlandığı iddiasıyla 2011'de İspanyol makamlarına suç duyurusunda bulunmuştur. Başvuru, insan ticaretine maruz kaldığında on dört yaşında olduğunu fakat kaçmayı başardığı 2007 yılına kadar C.'nin kontrolü altında kaldığını ve daha sonra İspanya'nın çeşitli bölgelerinde fahişe olarak çalışmaya devam ettiğini öne sürmüştür. Şikayeti üzerine açılan soruşturma delil yetersizliği nedeniyle sonuçsuz kalmıştır. Başvuru kölelik ve zorla çalıştırma yasağının ihlal edildiğinden yakınmıştır. AİHM, yetkililerin, başvurunun insan ticareti ve zorla fuhuş mağduru olduğuna dair inandırıcı bir şüpheye yol açan koşulların varlığından haberdar olur olmaz resmi bir soruşturma başlattıklarını, kendisine derhal korumalı tanık statüsü ve oturma izni verdiklerini kaydetmiştir. Bununla birlikte, Mahkeme, soruşturmanın ilk aşamasında gerekli özenle hareket edilmemesi, açık soruşturma hatlarını takip etmede başarısız olunması ve soruşturmanın durdurulması kararı için ilgili ve yeterli gerekçelerin sunulmaması nedeniyle soruşturmanın lekelendiğini, mağduru için yıkıcı sonuçları olan bir suç olan ciddi insan ticareti iddialarını soruşturma yükümlülüğünün açıkça göz ardı edilmesi dolayısıyla Sözleşmenin 4. maddesinin usulî boyutuyla ihlal edildiğine karar vermiştir.

Medvid /Ukrayna

Başvuru No: 7453/23

Karar Tarihi: 10/10/2024

Md.3 - İşkence ve Kötü Muamele Yasağı - İhlal ve İhlal Değil

Başvuru, müebbet hapis cezalarında indirimle ilişkin yeni bir yasanın yürürlüğe girmesinin ardından başvuru iki kez cinayetten aldığı müebbet hapis cezasının incelemeye alınmamasına ilişkindir. Kasım 2022’de yürürlüğe giren bir yasa ile müebbet hapis cezasının en az on beş yılını çektikten sonra cezanın süreli hapis cezasına çevrilmesi ve iyi hal indirimi için başvuruda bulunma imkânı tanınmıştır. Başvurucu ilgili değişikliklerin yürürlüğe girmesinden önce müebbet hapis cezasının on beş yıl hapis cezasına çevrilmesi ve koşullu salıverilme talepleri reddedilmiş, başvuru bulunma yeterliliğine sahip olmadığına karar vermiştir. Başvurucu, müebbet hapis cezasının yeni kanuna aykırı olarak indirilmemesinden yakınmış ve müebbet hapis mahkumları için yeni koşullu salıverme mekanizmasının yetersiz kaldığını ileri sürmüştür. AİHM öncelikle, müebbet hapis cezasına çarptırılmış mahkumların cezalarında indirim yapılmasına uygun olup olmadıklarına ilişkin tüm değerlendirmelerde nihai kararın bir idari komisyon tarafından değil, cezaevlerinin bulgularını gözden geçirme ve mahkum ile avukatının katılımıyla değerlendirme yetkisine sahip olan mahkemeler tarafından alındığının altını çizmiştir. AİHM’e göre bazı mahkumların müebbet hapis cezalarının belirli süreli bir cezaya dönüştürülmesini sağlamayı başarmış olmaları ışığında, sistemin teoride veya pratikte etkili olmadığı söylenemez. Mahkeme, başvuranın müebbet hapis cezasına çarptırıldığı tarihte yeni koşullu salıverme mekanizmasının tam olarak faaliyete geçtiği tarih arasındaki dönemde, başvuranın kendisini belirsizlik içinde bulduğu ve erken tahliye konusunda açık ve gerçekçi bir beklentinin bulunmadığı, dolayısıyla bu döneme ilişkin olarak Sözleşme’nin 3. maddesinin ihlal edildiğini tespit etmiştir. Mahkeme yeni mekanizmanın tam olarak faaliyete geçtiği tarihten sonra başvuranın müebbet hapsinin gözden geçirilmesi için gerçekçi bir fırsat sunduğunu dolayısıyla ilgili tarihten sonra Sözleşme’nin 3. maddesinin ihlal edilmediğini saptamıştır.

Eldar Hasanov /Azerbaycan

Başvuru No: 12058/21

Karar Tarihi: 10/10/2024

Md.3 - İşkence ve Kötü Muamele Yasağı- İhlal

Md.5 - Özgürlük ve Güvenlik Hakkı -İhlal

Başvuru, eski bir yüksek başsavcı ve büyükelçi olan başvuranın Sırbistan’daki Azerbaycan Büyükelçiliği’nde işlediği görevi kötüye kullanma, devlet fonlarını amacı dışında kullanma, kara para aklama, zimmete para geçirme ve sahtecilik suçlarından gözaltına alınması ve tutuklanmasına ilişkindir. Mahpus başvuran kronik kalp ve diyabet dahil birçok hastalığına

rağmen yeterli tedavi alamamasının işkence ve kötü muamele yasağını ihlal ettiğinden yakınmaktadır. AİHM, başvuranın cezaevinde geçirdiği sürede yeterli tıbbi bakıma erişemediğini ve insan onurunu zedeleyecek derecede uzun süreli zihinsel ve fiziksel acıya maruz kaldığını, cezaevinde durumu çok ağırlaştığı için Temmuz 2021'de hastaneye yatırıldığını, hastanedeki bakımının ise yeterli olduğunu tespit etmiştir. Mahkeme başvurana ihtiyaç duyduğu tıbbi bakımın sağlanmamasının Sözleşme'nin 3. maddesi kapsamında insanlık dışı ve aşağılayıcı muamele olduğunu tespit etmiştir. AİHM, yerel mahkemelerin başvuranın tutukluluğunu uzatan kararlarında standart bir şablonu tekrar ettiklerini, tutukluluğun devamına ilişkin gerekçeleri neden başvuranın davasıyla ilgili gördüklerine dair herhangi bir açıklama sunmaksızın, soyut ve basmakalıp bir şekilde bir dizi tutukluluk gerekçesini tekrarlamakla yetindiklerini gözlemlemektedir. Mahkeme, başvuranın tutukluluk halinin devamına ilişkin ilgili ve yeterli gerekçeler sunulmaması nedeniyle Sözleşme'nin 5. maddesinin üçüncü fıkrasının ihlal edildiğini tespit etmiştir.

Bağirova /Azerbaycan
Başvuru No: 9375/20
Karar Tarihi: 10/10/2024

Md. 2 - Yaşam Hakkı - İhlal

Başvuru; başvurucunun güvenlik güçleri tarafından aranan kardeşi A.B'nin gözaltı operasyonu sırasında Azerbaycan Devlet Güvenlik Servisi tarafından öldürülmesine ilişkindir. Başvuran, kardeşinin devlet görevlileri tarafından kasten öldürüldüğünden ve yerel makamların kardeşinin ölümünü çevreleyen koşullara ilişkin etkili bir soruşturma yürütmediğinden şikayetçi olmuştur. Mahkeme, başvuranın kardeşinin ölümünün devlet görevlileri tarafından ölümcül güç kullanımı sonucu meydana geldiği konusunda bir tartışma bulunmadığını saptamış, başvurana karşı güç kullanımının dava koşullarında haklı olup olmadığı ve başvuranın öldürülmesine ilişkin soruşturmanın etkili olup olmadığını incelemiştir. Otopside A.B'nin vücudunda dört kurşun, kafatasının kırılması ve kafada iki kurşun yarası tespit edilmiştir. Mahkeme yürütülen soruşturmada güvenlik güçlerinin silahlarının incelenmemesi, ölenin elinde olduğu iddia edilen silahtaki parmak izlerinin incelenmemesi, ölümcül silah atışlarını yapan memurların tespit edilerek sorgulanmaması, A.B'nin ölümünden sonra kaburgasından vurulduğuna ilişkin delilin incelenmemesi, savcılığın A.B'nin gözaltıya silahla direndiğine ilişkin çıkarımıyla dosyadaki ifade arasında çelişki bulunması gibi eksiklikler tespit etmiştir. AİHM, yerel makamlar tarafından başvuranın kardeşinin öldürülmesini çevreleyen koşullara ilişkin etkili bir soruşturma yürütülmediğini tespit ederek yaşam hakkına bağlı etkili soruşturma yükümlülüğünün ihlal edildiğini tespit etmiştir. Mahkeme, başvuranın kardeşinin öldürülmesinin Sözleşme'nin 2. maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen amaçlardan birine ulaşmak için kesinlikle gerekli bir güç kullanımından kaynaklandığını makul şüphenin ötesinde göstermekte başarısız olduğunu tespit etmiş, yaşam hakkının esas bakımından da ihlal edildiğine karar vermiştir.

T.J. adına Validity Vakfı /Macaristan

Başvuru No: 31970/20

Karar Tarihi: 10/10/2024

Md.2 - Yaşam Hakkı - İhlal

Başvuru, on yaşından beri bakım gören ağır zihinsel engelli bir kadın olan Bayan T.J.'nin 2018 yılında devlet tarafından işletilen bir sosyal bakım evinde ölümü ve ardından ihmal nedeniyle öldüğü iddiasına ilişkin yürütülen soruşturma ile ilgilidir. Validity Vakfı, engelli hakları konusunda savunuculuk yapan uluslararası bir kuruluştur. Vakıf, T.J.'nin ölümünde bakımevinin kötü koşulları, uzun süreli ihmal ve suistimalinin bulunduğunu ileri sürerek T.J.'nin yaşam hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür. Mahkeme davanın istisnai koşullarında ve iddiaların ciddi niteliği göz önünde bulundurularak, Validity Vakfına Bayan T.J.'nin temsilcisi olarak hareket etme hakkı verilmesi gerektiğini tespit etmiştir. AİHM, 2017 yılında bakım evinde personel yetersizliği, yetersiz tıbbi ve terapötik bakım, uygunsuz yaşam koşulları ve bakım evi sakinlere karşı aşırı kısıtlayıcı önlemlerin kullanıldığını saptamış, aynı yıl içinde bakım evinde en az on sakinin hayatını kaybettiğini belirtmiştir. Bayan T.J.'nin aşırı zayıfladığını ve sürekli yatağına bağlı olduğunu dolayısıyla yetkililerin Bayan T.J.'nin ölümünden önce endişe verici koşulların farkında olduklarını, ancak hem sağlığının kötüleşmesini ve zamansız ölümünü önlemek hem de bunu takip eden soruşturma açısından verdikleri tepkinin yetersiz olduğunu tespit etmiştir. Mahkeme, özellikle, bakım evi yönetiminin hiçbir sorunu bildirmediğini, yetkililerin evdeki koşulları iyileştirmek için hiçbir önlem almadıklarını, takipsizlik ile sonuçlanan soruşturmanın ise bakım sistemindeki iddia edilen ciddi eksiklikleri incelemeyen yalnızca Bayan T.J.'nin ölümünün doğrudan nedeni olan zatürreye odaklandığını vurgulamıştır. AİHM, yetkililerin Bayan T.J.'nin sağlığının kötüleşmesini ve zamansız ölümünü engellemelerini sağlayacak gerekli koruma standardını sağlamadığını ve yaşam hakkını ihlal ettiklerini tespit etmiştir.

Ryaska /Ukrayna

Başvuru No: 3339/23

Karar Tarihi: 10/10/2024

Md.6, Md.13 - Adil Yargılanma Hakkı, Etkili Başvuru Hakkı - Karar Listesinden Çıkarma

Başvuru, başvurucu lehine verilen bir mahkeme kararının Ukrayna hükümeti tarafından uygulanmamasına ilişkindir. Başvurucu, Su Yönetimi Departmanında buldozer görevlisi olarak çalışmış, başvurana meslek hastalığı olarak işitme kaybı teşhisi konulmuştur. Mevzuata göre kurumun bu bildirimini aldıktan sonra başvuranın meslek hastalığının sebebine ilişkin soruşturma açması ve kendisine sertifika düzenleyerek tazminat ödemesi gerekmekte idi. Su Yönetimi Dairesi'nin mevzuata aykırı şekilde soruşturma açmaması ve ilgili sertifikayı

düzenleyerek tazminat ödemesi yapmaması nedeniyle mahkeme kararıyla kurumun tazminat ödemesine karar verilmiş, bu karar daha sonra uygulanmamıştır. AİHM, yerel makamlar tarafından mahkeme kararlarının uygulanmamasına ilişkin kararlarını iki gruba ayırmış ve birinci gruba girenleri bir pilot dava kapsamında incelemeye karar vermiştir. Buna göre; Ivanov pilot kararı hükümlerine göre başvuru dava listesinden çıkarılmış ve genel infaz tedbirleri çerçevesinde ele alınmak üzere Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesine iletilmiştir.

Kajganić /Sırbistan

Başvuru No: 27958/16

Karar Tarihi: 08/10/2024

Md.8 - Özel ve Aile Hayatına Saygı - İhlal Değil

Md.6 - Adil Yargılanma Hakkı - İhlal

Başvuru, avukat olan başvurucunun Sırbistan Başbakanına karşı düzenlenen suikaste ilişkin bir davada dönemin İçişleri Bakanı ve Emniyet İstihbarat Dairesi Başkanı aracılığıyla müvekkiline işbirlikçi tanık statüsü elde ettiğini iddia eden bir gazete makalesi dolayısıyla uğradığı manevi zarara ilişkin açtığı tazminat davasının reddine ilişkindir. Başvurucu, itibarına yönelik müdahalenin özel hayatına saygı hakkını, uzun yargılama süresinin ise makul sürede yargılanma hakkını ihlal ettiğini ileri sürmüştür. AİHM, yerel mahkemelerin, başvuranın itibarının korunmasına ilişkin menfaati ile gazeteci Y'nin kaynaklarının anonim kalmasına ilişkin menfaati de dâhil olmak üzere ifade özgürlüğü hakkı ile dengeleme faaliyetinin yeterli olduğunu saptamıştır. Mahkeme yerel mahkemelerin kamuoyunun Başbakan'a suikast ile ilgili ceza davası hakkında bilgilendirilmesindeki meşru menfaatinin, bu ceza davalarında bir savunma avukatının şeref ve itibarının korunması ihtiyacından daha ağır bastığına karar vermek için ilgili ve yeterli gerekçeler sunduğuna kanaat getirmiş başvuranın özel ve aile hayatına saygı hakkına yönelik müdahalenin ihlal teşkil etmediğini tespit etmiştir. AİHM, yerel mahkemeler nezdinde süren yargılamanın uzunluğunun ise adil yargılanma hakkını ihlal ettiğine karar vermiştir.

M.A. ve Z.R. /Kıbrıs

Başvuru No: 39090/20

Karar Tarihi: 08/10/2024

Md.3 - İşkence ve Kötü Muamele Yasağı -İhlal

P4/Md.4 - Yabancıların topluca sınır dışı edilmeleri yasağı -İhlal

P4/Md.4 bağlamında Md.13 - Etkili Başvuru Hakkı - İhlal

Başvuru, Suriye uyruklu başvurucuların son dört yıllarını mülteci kampında geçirdikleri Lübnan'dan Kıbrıs'a deniz yoluyla gitmeleri ve sığınma başvurularının işleme alınmayarak geri gönderilmelerine ilişkindir. Mahkeme, Kıbrıs makamlarının sığınma taleplerini işleme

koymadan başvuruçuları Lübnan'a geri gönderdiklerini saptamıştır. Başvuruçuların karaya hiç çıkamadığı dikkate alındığında başvuruçuların tekneleriyle geri gönderildiklerinde Lübnan'da etkili bir sığınma sürecine erişememe riskine veya sığınmacıların oradaki yaşam koşullarına ilişkin etkili bir inceleme yapılmadığı bu nedenle geri gönderme yasağına aykırı hareket edilerek Sözleşmenin 3. maddesinin usul bakımından ihlal edildiğini saptamıştır. Mahkeme, Kıbrıs makamları tarafından başvuruçuların teknesinin mevsim sıcağında günlerce yemek, su ve temizliğe erişemeyecekleri durumda bırakılmaları ve herhangi bir yerel yasaya dayanmayacak şekilde süresiz olarak bekletilmelerinin 3. madde bakımından kötü muamele yasağının ihlali olduğunu tespit etmiştir. Mahkeme yetkililerle resmi olarak görüşme veya sığınma başvurusu yapılmasına izin verilmeksizin başvuruların geri gönderilmesine ilişkin olarak Sözleşmeye ek 4. protokolün 4. maddesi kapsamında ayrıca toplu olarak sınır dışı etme yasağının ve bu hakka bağlı etkili başvuru hakkının da ihlal edildiğini tespit etmiştir.

Aghajanyan /Ermenistan

Başvuru No: 41675/12

Karar Tarihi: 08/10/2024

Md.10 - İfade Özgürlüğü - İhlal

Başvuru, kimyasal ürünler üreten bir fabrikada araştırmacı olarak çalışmakta olan başvuruçunun bir gazeteciyle yaptığı röportajda cila depolamasına ilişkin sorunları anlatması sonrasında işvereniyle ilgili hassas bilgileri ifşa ettiği gerekçesiyle işinden çıkarılmasıyla ilgilidir. Başvuruçucu, ilgili röportaj sonucunda işten çıkarılmasının ifade özgürlüğü hakkını ihlal ettiğinden şikayetçi olmuştur. AİHM, yerel makamlar tarafından işten çıkarma tedbirinin yargısal denetimi kapsamında çalışanların işverenlerine karşı sadakat ve sır saklama görevi ile büyük bir fabrikaya ilişkin çevresel sorunlar konusundaki kamu yararı arasındaki dengenin kurulmadığını, yerel mahkemelerin fabrikanın röportaj nedeniyle uğradığı zararı incelememediğini, ihbarsız işten çıkarma gibi ciddi bir tedbirin orantılılığını değerlendirirken başvuranın yaptığı açıklamaların niteliği ve doğruluğu, röportajı verme nedenleri, ilgili sorunları üstlerine açıklanma fırsatı olup olmadığı gibi davanın temel unsurlarının incelenmediğini saptamıştır. AİHM, yerel mahkemelerin başvurana yönelik alınan tedbire dair çatışan menfaatler arasında adil bir denge kuramadıklarını, başvuranın ihbarsız şekilde işten çıkarılmasının ilgili ve yeterli gerekçeler ile desteklenmediğini saptamış, başvuranın ifade özgürlüğünün ihlal edildiğine karar vermiştir.

Cosovan /Moldova Cumhuriyeti (No. 2)

Başvuru No: 36013/13

Karar Tarihi: 08/10/2024

Md.6 - Adil Yargılanma Hakkı - İhlal Değil

Başvuru, başvurucunun izinsiz otopark işletme şeklindeki yasadışı ticari faaliyetine ilişkin ceza yargılamasının zamanaşımı nedeniyle düşmesinin ardından verilen yaklaşık 7.080 EUR tutarındaki özel müsadere kararıyla ilgilidir. Başvuran, gelirine ilişkin müsadere kararının adil bir yargılama yapılmadan ve masumiyet karinesine aykırı şekilde verildiğinden yakınmıştır. AİHM, başvurucunun davasında müsadere yasal dayanağının bir suç işlenmesinden elde edilen gelir değil ceza kanunu tarafından yasaklanan bir eylemden elde edilen gelire ilişkin olduğuna dikkat çekmiştir. Mahkeme, müsadere kararının yasal dayanağı bakımından yerel makamların kararlarında sunulan gerekçenin başvurucunun suçluluğunun değerlendirilmesiyle değil, müsadere konusu malların kökeniyle ilgili olduğunu saptamış, başvuranın gelirin kaynağına ilişkin sunulan arama, tanık ve şirketin vergi durumuna ilişkin delillere hiçbir itirazının olmadığını da göz önüne alınarak, müsadere kararının yalnız başına başvurucunun suçluluğunun teyidi olarak anlaşılamayacağını tespit etmiştir. Mahkeme başvuruya konu olayda masumiyet karinesinin ihlal edilmediğine karar vermiştir.

İşik /Türkiye

Başvuru No: 42202/20

Karar Tarihi: 08/10/2024

Md.3 - İşkence ve Kötü Muamele Yasağı - İhlal

Başvuru, başvurucunun Van'da 2014 tarihinde bir kafeden evine gittiği sırada otuz kişinin üzerindeki kalabalık bir grubun bıçak ve sopalı kavgasına müdahale eden polisler tarafından plastik mermi ile kafasından ve kolundan vurularak yaralanmasına ilişkindir. Başvurucu kavgayla ilgisi olmamasına rağmen hayati tehlike yaratabilecek bir silahla yakın mesafeden kasten vurulduğunu ileri sürdüğü polis memurunun kötü muamelesine ilişkin şikayeti sonuçsuz kalmıştır. AİHM, büyümesi ve isyana dönüşmesi ihtimali bulunan kalabalık kavgalarda polis müdahalesinin gerekli olabileceğini ancak başvuruya konu olayda kalabalığı dağıtma konusunda etkili olan müdahalenin kullanılan savunma silahları değil biber gazı olduğunu, konuya ilişkin düzenlenen polis raporlarında plastik mermi kullanımından bahsedilmediği de dikkate alındığında grubu dağıtmak için plastik mermilerle yapılan müdahalenin zorunlu olmadığını tespit etmiştir. Mahkeme, kendisine yapılan müdahalenin başvurucunun bir eyleminden kaynaklanmadığını da dikkate alarak işkence ve kötü muamele yasağının esas bakımından ihlal edildiğine karar vermiştir. AİHM, soruşturma makamlarının savunma silahının çok yakın mesafeden ateşlendiğine ve doğrudan kendisine hedef alındığına dair verilere rağmen güç kullanımının orantılılığının incelenmediğini, Anayasa Mahkemesi'nin

başvurucunun soruşturmadaki eksikliklere ilişkin şikâyetlerini dikkate almadığını tespit etmiştir. Mahkeme etkili bir soruşturma yürütülmemiş olması nedeniyle işkence ve kötü muamele yasağının usul bakımından da ihlal edildiğine karar vermiştir.

Eckert /Fransa

Başvuru No: 56270/21

Karar Tarihi: 24/10/2024

Md.11- Toplanma ve Örgütlenme Özgürlüğü- İhlal Değil

Başvuru Bordeaux şehir merkezinde sınırlı bir alanda gösteri yapılmasını yasaklayan bir idari kararla yasaklanan “sarı yekekliler” protestolarına dahil olan başvurucunun yasaklanan alandaki göstericiler arasında olduğu için kimlik kontrolüne tabi tutulması ve yasaklanan bir gösteriye katıldığı için kendisine para cezası verilmesine ilişkindir. AİHM yaptırımların yasaya uygunluk kriterini karşıladığını, protestolar sırasında tekrarlanan çatışmalar ve vandalizm riskini önlemek için acil bir toplumsal ihtiyacın bulunduğunu, yetkililerin protestoların hiyerarşik olmayan yapısı gereği organizatörlerle diyalog eksikliğini, yerel makamların riskleri planlama ve değerlendirme kabiliyetini zayıflattığını tespit etmiştir. Mahkeme, gösteri yasağının yer ve zaman bakımından katı bir şekilde sınırlandırıldığını, göstericilerin şehir merkezinin belirlenen kısmının dışında toplanmakta serbest olduğunu, yasağın orantısız olmadığını tespit etmiştir. Mahkeme başvurudan önce bölgeyi terk etmesinin istendiğini, ancak başvuranın bunu reddi üzerine kimlik kontrolüne tabi tutulduğunu, polis memurlarının göstericileri dağıtmak için güç kullandıklarının ileri sürülmediğini, başvuranın özgürlüğünün kısıtlanmadığını, başvurana uygulanan tümüyle maddi ve hafif nitelikteki (150 EUR) para cezasının kamu düzeninin bozulmasına ilişkin önemli risk göz önünde bulundurulduğunda orantısız bir yaptırım olmadığına karar vermiştir. Mahkeme başvuruya konu olayda toplanma ve örgütlenme özgürlüğünün ihlal edilmediğine karar vermiştir.

Amerisoc Center S.R.L. /Lüksemburg

Başvuru No: 50527/20

Karar Tarihi: 17/10/2024

P1/Md.1- Mülkiyet Hakkı - İhlal

Başvuru, Peru makamları tarafından yürütülen bir kara para aklama soruşturması kapsamında uluslararası adli yardımlaşma talebiyle bir Lüksemburg hakimi tarafından başvuran şirketin banka hesabındaki 2.605.589 ABD Dolarına el koyulmasına ilişkindir. AİHM, el koyma kararına ilişkin Lüksemburg mahkemelerinin yargısal denetiminin sınırlı olduğunu, söz konusu meselenin Peru makamları tarafından da incelenmediğini, ulusal mahkemelerin başvuran şirkete davasını çekişmeli yargılama yoluyla ortaya koyması için makul bir fırsat vermediğini tespit etmiştir. Mahkeme, el koyma kararına ilişkin bilgilerin ilgili banka müşterisi olan

başvurana iletilmesinin uluslararası adli yardımlaşma yasası ile öngörülmemesi ve ulusal mahkemelerin başvuranın esasa ilişkin iddialarının incelenmemesi kararı nedeniyle başvuranın tedbire etkili bir şekilde itiraz edilebileceği bir hukuk yolunun bulunmadığını, bunun başvurana uygulanan tedbiri meşru amacı ile orantısız hale getirdiğini ve başvuranın mülkiyetinden barışçıl şekilde yararlanma hakkını ihlal ettiğini saptamıştır.

Gadzhiyev ve Costev /Rusya
Başvuru No: 73585/14, 51427/18
Karar Tarihi: 15/10/2024

Md.10 - İfade Özgürlüğü - İhlal

Başvuru, başvuran Gadzhiyev'in Dağıstan Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığındaki yolsuzluklar, özellikle de boş kadroların "ticareti" hakkında kamuoyuna yaptığı açıklamaların ardından polislikten ihraç edilmesi ve başvuran Costev'in Moskova metro sisteminin güvenlik koşullarına ilişkin açıklamaları sonrasında işten çıkarılmasıyla ilgilidir. Başvurucuların ifade özgürlüklerinin ihlal edildiğinden yakındıkları başvuruları birleştirmiştir. AİHM, kamu görevlisi olan Gadzhiyev'in açıklamalarının yolsuzluğun yanında polis operasyonlarının etkinliği ve güvenliği ile toplumun tümünü ilgilendiren endişeleri dile getirdiğini, kamu görevlilerinin kendi yetki alanları dışındaki konularda kamuoyuna açıklama yapmalarını yasaklayan kuralın katı bir şekilde uygulanmasının kamu görevlilerinin ifade özgürlüğü üzerinde önemli bir caydırıcı etkiye sahip olabileceğini saptamıştır. Mahkeme, başvuranın can kaybına yol açtığını iddia ettiği kötü kararların ve polis atamalarında nüfuz ve iltimas uygulamalarına ilişkin beyanları hakkında daha detaylı bilgi sağlamaya hazır olması karşısında başvuranın iddialarının kanıtlanmadığına odaklanan yerel mahkemelerin başvuranın ifade özgürlüğüne yönelik müdahaleyi eksik şekilde değerlendirdiğini, başvuranın ihracıyla ifade özgürlüğü kapsamında bilgi verme hakkının ihlal edildiğini tespit etmiştir. Mahkeme, Costev'in işten çıkarılmasına konu ifadelerinin metroyu kullanan geniş bir kesimin menfaatine ilişkin olduğunu, sendika delegesi olması dolayısıyla ayrıca işçilerin çalışma koşullarının iyileştirilmesine yönelik görevini ve sendikal hakların korunmasını engellediğini, işten çıkarılmasının sektörün diğer çalışanları üzerindeki olumsuz etkilerini ve yaptırımın ağırlığını dikkate alarak başvuranın ifade özgürlüğünün ihlal edildiğini tespit etmiştir.

Nsingi /Yunanistan
Başvuru No: 27985/19
Karar Tarihi: 15/10/2024

Md.5 - Özgürlük ve Güvenlik Hakkı- İhlal

Başvuru, farklı bir kişi hakkında verilen bir mahkumiyet kararı nedeniyle başvuranın hapsedilmesi sonrasında başvuranın tazminat talebinin reddedilmesi ile ilgilidir. Başvuran 6

Haziran 2018 tarihinde polis tarafından yakalanmış ve uyuşturucu bulundurmaktan sekiz yıl hapis cezasına mahkûm edilen bir başkası olduğu zannedilerek hapsedilmiştir. 20 Haziran 2018 tarihinde başvuranın, mahkûm edilen ve ceza alan kişinin kendisi olmadığı itirazında bulunarak serbest bırakılması talebi gerekçesiz şekilde reddedilmiştir. 19 Kasım 2018 tarihli bir mahkeme kararında, başvuranın mahkûm edilen kişinin adını taşıyan bir ikamet kartı başvuru belgesini taşıdığı sırada kimlik kontrolüne tabi tutulması nedeniyle hapsedildiğini tespit ederek başvuranın mahkûm edilen kişi olmadığına karar vermiş ve başvuranın tahliye talebinin kabulüne karar vermiştir. 168 gün özgürlüğü kısıtlanan başvuruçunun tazminat talebi ceza usul kanununda karşılığı olmadığı gerekçesiyle reddedilmiştir. AİHM, yerel mahkemelerin ceza usul kurallarını “haksız veya hukuka aykırı olarak özgürlüğünden mahrum bırakılmama” yönündeki Anayasal güvenceyi de dikkate almaksızın AİHS’in 5/5. maddesinin ruhuna uygun olmayan biçimde aşırı şekilci olarak yorumladıklarını tespit etmiştir. Mahkeme, başvuranın özgürlüğünün kısıtlandığı süreye ilişkin giderim imkanına sahip olmadığını, tazminat talebinin reddi nedeniyle özgürlük ve güvenlik hakkının ihlal edildiğini tespit etmiştir.

Varvara /İtalya

Başvuru No: 17475/09

Karar Tarihi: 10/10/2024

Md.41- Adil Tazmin -İhlal

Başvuru, ihtilafli imar planında yer alan arazi ve binalara el konulmasının başvuranın mülkiyet hakkı ile kanunsuz ceza olmaz ilkesini ihlal ettiğini tespit eden AİHM kararı üzerine taşınmazın başvurana iade edilmemesi sonrasında başvuranın ikinci bir başvuruyla Sözleşmenin 41. maddesi uyarınca adil tazmin talebine ilişkindir. AİHM, yaklaşık on sekiz yıl boyunca mülkiyetinden mahrum kalan başvuranın kazanç kaybı da dahil olmak üzere zararının giderilmemesi ve mülkiyetin iade edilmemesinin haksız olduğunu tespit etmiştir. Mahkeme, gayrimenkule el koyma tedbirlerinden kaynaklandığı iddia edilen maddi zararın kapsamını belirlemek için, özellikle, arazinin ve/veya binaların el konulmadan önceki değerini, arazinin o tarihte üzerine inşaat yapılıp yapılamayacağını, ilgili mevzuat ve şehir planlama planları tarafından söz konusu mülke verilen amacı, kullanılmadığı sürenin uzunluğunu ve el koymadan kaynaklanan değer kaybını dikkate almıştır. Mahkeme arazinin söz konusu binaların inşası dışında başka amaçlar için kullanılabileceğinin tartışmalı olmadığını kaydetmiş, arazinin el konulduğu andan itibaren kullanılmamasından kaynaklanan kaybına ilişkin olarak ihtilafli arazinin o tarihteki güncel değerinin belirsizliği nedeniyle, başvuran tarafından belirtilen arazinin satın alma fiyatı üzerinden aradan geçen dönem için yasal faize tekabül eden bir tazminat ödenmesi gerektiğine karar vererek başvuranın el konulan mülkünün iade edilmesine ek olarak başvurana 100.000 EUR tutarında tazminat ödenmesine karar vermiştir.

Severin /Romanya

Başvuru No: 20440/18

Karar Tarihi: 08/10/2024

Md.6- Adil Yargılanma Hakkı - İhlal

Başvuru, başvuranın Avrupa Parlamentosu üyesi olduğu dönemde rüşvet aldığı iddiasıyla hakkında açılan ceza davasında adil yargılanma hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir. Başvuran Severin'in dört yıl hapis cezasına çarptırıldığı dava, lobici kılığına girerek başvurana Avrupa Parlamentosu'na sunulan bazı yasa değişikliklerine destek vermesi karşılığında para teklif eden iki İngiliz gazetecinin makalesinin yayınlanmasını müteakiben açılmıştır. AİHM, ceza yargılamasında başvurana savunma haklarını kullanması için yeterli güvencelerin sağlandığını, gazeteciler tarafından sunulan delillerin kullanılmasının savunma açısından yaratabileceği zorlukları dikkate almakla birlikte, başvuranın Sözleşme'nin 6. maddesinde düzenlenen adil yargılanma hakkı hükümleriyle uyumlu bir şekilde yerel mahkemeler önünde iddialarını dile getirebildiğini, tanıkların adil yargılanma hakkı hükümleri ile uyumlu şekilde sorgulandığını değerlendirmiştir. Mahkeme başvuruda ihlal bulmamıştır.

Jesus Pinhal /Portekiz

Başvuru No: 48047/15

Karar Tarihi: 08/10/2024

P7/Md.4- Aynı Suçtan İki Kez Yargılanmama ve Cezalandırılmama Hakkı -İhlal Değil

Başvuru, özel bir bankanın yöneticisi olduğu sırada işlediği suçlar nedeniyle başvuran aleyhine açılan Menkul Kıymetler Piyasası Komisyonu ile Portekiz Merkez Bankası tarafından açılan üç ayrı davaya ilişkin olarak başvuranın aynı suçtan iki kez yargılanmama ve cezalandırılmama hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir. AİHM başvuran aleyhine açılan üç davaya konu olan olayların temelde aynı olduğunu ancak üç yargılama tarafından korunan yatırımcıları koruma, finansal piyasaların düzgün işlemlerini sağlama, bankacılık sistemini koruma gibi farklı amaçları olduğunu ve başvuranın suçlandığı eylemlerin farklı yönlerini cezalandırmayı amaçladıklarını tespit etmiştir. Mahkeme aynı zamanda başlayan yargılamaların hem maddi hem de zamansal bağlantıya sahip olduğunu, başvurana aşırı bir yük getirmeyecek şekilde sonuçlanan davalarda uygulanan yaptırımların birbirlerini dikkate alındığını, başvuranın neticeten bir hayır kurumuna 300.000 Euro ödemesi şartıyla ertelenmiş iki yıl hapis cezasına ve 480.000 Euro idari para cezasına çarptırıldığını ve beş yıl boyunca herhangi bir kredi kuruluşunda veya finans şirketinde idari, yönetim ve denetim görevlerini yerine getirmesinin yasaklandığını tespit etmiştir. Mahkeme başvuranın orantısız bir zarara veya adaletsizliğe uğramadığını tespit ederek aynı suçtan iki kez yargılanmama ve cezalandırılmama hakkının ihlal edilmediğine karar vermiştir.